

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta
Fonetický ústav
doc. Mgr. Radek Skarnitzl, Ph.D.

Posudek vedoucího práce
na diplomovou práci Barbory Kolískové
Výskyt prvku HW ve velšské angličtině

Diplomová práce Barbory Kolískové se věnuje velšské varietě angličtiny a konkrétně výslovnosti slov začínajících na *wh-*. Literatura se neshoduje, nakolik je *wh-* ve Walesu realizováno jako labiovelární aproximanta /w/ (podobně jako ve standardní britské angličtině) nebo jako labiovelární frikativa /ɱ/ (jako například ve skotské angličtině). Cílem diplomové práce proto bylo tuto otázku zodpovědět.

Práce je tradičně rozdělena na teoretickou a empirickou část. Teoretická část se postupně zabývá angličtinou na britských ostrovech – nejprve standardní britskou angličtinou a jejím hláskovým inventářem, dále historickým vývojem i současným postavením angličtiny ve Walesu, včetně popisu hláskového inventáře velšské angličtiny, a konečně i velštinou, která samozřejmě podobu velšské variety angličtiny ovlivnila. Další oddíl je věnován akustickým vlastnostem konsonantů. Tento oddíl považuji z větší části za nadbytečný: přítomnost akustických analýz prvku <hw> není důvodem pro zmiňování takových detailů jako spektrální těžiště u frikativ, přítomnost antiformantů u nazál či formantová struktura likvid. Poslední oddíl teoretické části blíže představuje prvek <hw>, jeho realizaci z hlediska diachronního a synchronního v různých dialektech angličtiny. Závěrem oddílu jsou formulovány výzkumné otázky. Kromě zmíněného redundantního oddílu považuji teoretickou část diplomové práce z věcného hlediska za vcelku zdařilé uvedení do problematiky.

Velké množství nedostatků však má způsob odkazování na odborné prameny. V seznamu referencí nejsou uvedeny zdroje Arnovick (2011), Burchfield (1994) a Jongman et al. (1998), naopak v seznamu referencí je uvedeno několik zdrojů, které se v textu neobjevují: Blake et al., Coupland a Thomas, Maniwa et al., McMahon. Pro Wellse (1982) jsou uvedeny dva díly (a, b) ale z textu není zřejmé, který díl je v konkrétním případě citován. Zcela nejasný je pak Penhallurick, který je v seznamu citován jako 1994, v textu se ale nejprve na str. 19 objevuje jako Penhallurick (v Kortmann, 2004) a pak už většinou jako Penhallurick (2004); podobně není jasné, jestli se odkazy na zdroj Beal (2014) týkají Beal a Sen (2014) nebo Beal (1999).

Empirická část diplomové práce sestává ze tří kapitol, v nichž Barbora Kolísková postupně prezentuje metodické pozadí výzkumu a jeho výsledky, které pak shrnuje a diskutuje. V metodické kapitole je popsán analyzovaný řečový materiál, který pochází z Corpus of Aberystwyth English Michaealy Hejné, zpracování nahrávek a analýza cílových prvků <hw>. Předností analyzovaného materiálu je, že fonetická realizace <hw> byla zkoumána ve dvou, u některých mluvčích ve třech řečových stylech.

Výraznou slabinou je naopak to, že analýzy jsou založeny jen na přibližně 300 položkách, což je na diplomovou práci dosti málo; to je však způsobeno možnostmi převzatého korpusu, především neočekávaně nízkým zastoupením slov začínajícím na *wh-* ve spontánních projevech. Na str. 42 autorka zmiňuje balíčky programu R použité pro analýzu dat; kromě toho, že ani jeden není uveden v seznamu referencí (to se týká i odkazů na nástroje Praat a P2FA), při práci zcela jistě nebyl použit citovaný balíček *lme4* (linear mixed-effects models).

Výsledky jsou prezentovány ve čtvrté kapitole diplomové práce. Autorka data analyzovala a zobrazila pomocí nástroje R. V první části se zaměřuje na hodnoty harmonicity a procenta znělosti v cílových segmentech <wh> a srovnává jejich hodnoty u skupiny žen a mužů a starších a mladších mluvčích i v jednotlivých mluvních stylech; jde tedy o sociofoneticky založenou analýzu. Až v druhé části výsledků se velmi stručně věnuje samotné fonetické realizaci první hlásky slov začínajících na *wh-*, a to pomocí srovnání obou akustických veličin v první a druhé polovině cílové hlásky pomocí t-testu pro korelovaná měření. Vzhledem k tomu, že ve většině případů dosahovaly akustické parametry v první a druhé polovině segmentu statisticky významně odlišných hodnot, je škoda, že je této části věnována pouhá stránka a že data nejsou zobrazena grafickou formou (kromě dvou obrázků nacházejících se až v rámci diskuse). Krátce je zmíněno i porovnání percepčního hodnocení autorky z hlediska znělosti a obou akustických veličin. V páté kapitole jsou pak zjištěné výsledky shrnuty a komentovány.

Jednou ze slabin předložené diplomové práce je její proměnlivá jazyková úroveň (ač je obecně výrazně vyšší než v průběhu psaní). Jen namátkou, hned v české verzi abstraktu jsou dva překlepy, první odstavec na straně 18 končí dvojtečkou, na straně 43 je Tukeyho posthoc test napsán jako Tureky, přechod ze strany 30 na stranu 31 vůbec nenavazuje, chybně bývá používán genitiv plurálu slova *mluvčí* (str. 10, 35, 50), někdy také čárky.

Uzavírám, že předkládaná diplomová práce Barbory Kolískové splňuje svým obsahem i rozsahem požadavky kladené na magisterskou práci. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem ji doporučuji k obhajobě a předběžně navrhuji hodnocení **velmi dobře až dobře**.

V Praze dne 26.1.2017

.....

doc. Mgr. Radek Skarnitzl, Ph.D.
Fonetický ústav FF UK